

Biblioteka
Kalipso

Naslov originala
Ruth Kvarnström-Jones
De fenomenala fruntimren på Grand Hôtel

Copyright

© Ruth Kvarnström-Jones, first published by Printz Publishing, Sweden, in 2023. Published by agreement with Norstedts Agency and Corto Literary Agency.

© 2025, za srpski jezik Odiseja

Rut Kvarnstrom-Džouns

Izuzetne žene Grand hotela

Prevela s engleskog
Sandra Bakić Topalović

Odiseja
Beograd, 2025.

Prvo poglavlje

Sastanak upravnog odbora, Grand hotel, Stokholm, 10. decembar 1901.

„Gospodo.” Algernon Bercel, nadzornik Kraljevske palate i direktor preduzeća AB Nija Grand hotel, lupkao je zlatnim vrhom penkala po papiru ispred sebe. „Došlo je vreme da nešto preduzmemo.”

„Zaista.” Erenfrid fon der Lanken, zamenik guvernera Stokholma, vratio je svoj sat u džep sakoa. „Ceremonija povodom Nobelove nagrade počinje za manje od tri sata. Još moram da se pripremim i ne nameravam da kasnim.” Naglašavanje poslednje reči isticalo je njegovu odlučnost. „Verujem da je dobitnicima ugodno u hotelu.”

„Nisam čuo ništa što bi ukazivalo na suprotno”, odgovorio je Bercel. „Sva četiri apartmana su lepo opremljena i oličenje su udobnosti. I svaki, podrazumeva se, gleda na vodu. Pogled je sam po sebi spektakl, čak i u zimskoj noći.” Sa svog mesta na pročelju stola od orahovine sa inkrustacijom, kroz zasvođeni prozor, mogao je da vidi Kraljevsku palatu u „Gradu između mostova”, ili Gamla stan, kako su stanovnici Stokholma sad zvali ostrvo između Normalma i Sedermalma. „Mislim da će im večeras poslužiti prsa leštarkе, to bi trebalo da zadivi naše ugledne goste.”

Aksel Burman, ugledni finansijer i većinski vlasnik AB Nija Grand hotel, nagnuo se preko stola. „Kaži mi, Algernone, je li istina da se kralj usprotivio ideji o uručivanju nagrade strancima?”

Bercel je izvukao cigaru iz unutrašnjeg džepa i zapalio je. „Recimo da je Njegovo veličanstvo pokazalo više oduševljenja kad mu je detaljno objašnjena korist prikazivanja impresivnih švedskih ceremonija. Zasta, ako današnji dan bude uspешan i dodela Nobelove nagrade postane redovan godišnji događaj, o Švedskoj i Nobelu će pričati svaki naučnik generacijama unapred.”

„Ne ako večeras svi budemo kasnili.” Fon der Lanken nije krio nestrpljenje. „O čemu uopšte ima da se raspravlja? Okupili smo se danas jer je Grand hotel u teškoj finansijskoj situaciji, i moramo da preduzmemo nešto povodom toga. Aksele, zar nisi to rekao na našem poslednjem sastanku?”

Burman je klimnuo. „Naravno, još nemamo konačne brojke za 1901, ali uprkos detaljnom renoviranju...”

„Da ne pominjemo to što je bilo užasno skupo...”, ubacio se Fon der Lanken. „Premašili smo budžet za milion kruna. Milion! Samo to prekoračenje je više od pola iznosa koji je Režis Kadije platio za izgradnju cele zgrade.”

„To je bilo pre trideset godina”, rekao je Bercel.

Fon der Lanken ga je pogledao preko naočara. „Želiš li da kažeš da je dodatnih milion kruna razumno? Štaviše, prihvatljivo?”

„Samo želim da kažem da uprkos detaljnim... i užasno skupim... prepravkama, ovaj hotel kao da i dalje nije u stanju da ostvari profit.”

„Besmislice.” Fon der Lanken je ispljunuo reč preko stola. „Nije ovaj veličanstveni hotel nesposoban da ostvari profit, već naš poručnik Erenborg. On nije u stanju da se izbori sa finansijskom situacijom. Vreme je da se smeni s mesta upravnika hotela.”

„Ako ćemo pošteno, Erenborg je ovde tek malo više od godinu dana, a nova Dvorana sa ogledalima u kojoj će se održati večera povodom dodele Nobela, njegova je zasluga.”

„Dvorana sa ogledalima je zasluga arhitekta”, ispravio ga je Burman. „Slažem se sa Erenfridom, poručnik Erenborg niti ume da kontroliše finansije niti, zamislite, svoje zaposlene. Možda je bio uspешan dok je radio za Nobela, ali pokazalo se da nema dovoljno iskustva da vodi ovaj hotel.”

Bercel je pročistio grlo. „Možda je krivica donekle i naša jer smo ga mi predložili za glavnog upravnika. Erenborg je pristojan mladić. Momku njegovog kalibra mora se ponuditi drugo radno mesto.”

„Pretpostavljam da mora.” Burman je uvrtao kraj svog brka. „Ali, sad svu pažnju moramo da usredsredimo na ovaj hotel. Potrebna nam je čvršća ruka za kormilom.”

Fon der Lanken je mahnuo zdepastim prstom, pečatni prsten se presijavao pod svetlošću lampe. „Zar nismo razmatrali gospođu Skug? Postoji nekoliko uspešnih hotela u ovoj zemlji kojima upravljaju žene. Uključujući i tri kojima upravlja upravo ta gospođa. Već dvadeset pet godina vodi hotele, pa zašto ne bi i Grand hotel? Ako nedavno iskustvo uzmemo u obzir, predlažem da krenemo oprezno i gospođi Skug ponudimo mesto nadzornice hotela. Ukoliko prva godina prođe uspešno, možemo je unaprediti u upravnicu.”

„Ima reputaciju aždaje”, rekao je Burman.

Fon de Lanken je klimnuo u znak slaganja s Burmanovom izjavom. „Kao i svaka žena koja ne trpi budale i neposlušnost. Međutim, ja sam čuo i da ume da bude veoma prijatna i da je nesumnjivo sposobnija od većine. Setite se kako se pobrinula za smeštaj gostiju iz inostranstva tokom velike Izložbe u Stokholmu pre pet godina. Žena je sama samcijata iznajmila, sredila i opremila šest zgrada u Strandvegenu za vreme trajanja izložbe, i pritom nije premašila budžet. Svi kažu da je prava sila. Ume da proceni debljinu nečijeg novčanika čim mu se zagleda u zenice, tako se priča. I udata je za cenjenog trgovca vinom iz Stokholma. Ta žena je baš ono što nam je potrebno.”

Bercel je izdahnuo veliku količinu dima. „Svakako ima iskustvo, volju i dovoljno mašte da u potpunosti okrene ovaj brod.”

„Čuo sam da je čak i kralj veoma ceni”, rekao je Burman.

„Njegovo veličanstvo je gospođi Skug udelilo medalju Vasa”, rekao je Bercel.

„I to zlatnu.”

Burman je izgledao zadivljen. „Sve to može biti veoma korisno. Grand hotel je praktično dodatak Palati.”

„Sa boljim pogledom. Naš hotel je lepši.” Bercel se zagrcnuo kikoćući se na sopstvenu šalu. „A kad već pričamo o tome koga kralj ceni, nisam ni ja bez uticaja.”

„Više nego Elizabet Silfveršerna?”, pitao je Fon der Lanken lukavo.

Bercel se zamislio. „Ona zaista sedi na dve stolice... Malo šta se može dogoditi u Palati ili ovom hotelu a da ona to ne sazna. A mislim i da

je dobra prijateljica sa gospođom Skug, što takođe nije nevažno. Nema ničeg moćnijeg od udruženih žena. Moj glas ide gospođi Skug.”

„I moj”, rekao je Burman.

„Dakle, gospodo”, rekao je Bercel. „Budući da smo se svi složili, pisaću Vilhelmini Skug i ponuditi joj mesto nadzornice našeg hotela.”

„Mislim da će ugrabiti priliku”, rekao je Fon der Lanken. „Zašto ne bi?”

Drugo poglavlje

Januar 1902.

Vilhelmina Skug je ležala u naručju usnulog supruga. Iza prozora spavaće sobe u Stirmansgatanu 1, januarski vetar je zavijao u tami ranog jutra. Zimsko sunce neće izaći još tri sata a ona će dotad već biti na dugom putu do Storvika, ali ovo su bili retki trenuci kada u miru može da razmišlja.

Vilhelmina je povukla ćebe do brade. Ma koliko obožavala osećaj svile na koži i uživala u šuštanju satena koji joj dodiruje čarape, mekana udobnost vune će verovatno zauvek ostati njena najveća ljubav. Maleni delić doma. Fore, Ostrvo ovaca, severno od Gotlanda. Prevalila je dug put u poslednjih četrdeset godina. Od ćerke učiteljice sa tačkice u Baltiku, stigla je do Stokholma, do Jevlea, do Storvika, do Retvika, do Bolnesa – pejzaži su joj promicali u mislima – a sad natrag u Grand hotel u Stokholmu?

Grand hotel. Najotmenija ustanova u Severnoj Evropi. Dragulj stokholmske krune. Posvedočila je tome jer je radila u njemu godinu dana kad se hotel otvorio, 1874. Nasmejala se u tami. Režis Kadije nije štedeo. Veličanstvenost se ogledala i na podovima od uglačanog mermera ili parketa, u kombinacijama kristala koje su visile sa svakog ukrašenog plafona i u savršeno aranžiranoj hrani na svakom tanjiru od najboljeg kineskog porcelana. Čak su i dva preparirana medveda koji su ispruženih šapa dočekivali goste – istini za volju, ne po svačijem ukusu – nesumnjivo doprinosila spektakularnom prizoru. Ambijent je odisao izobiljem, a usluga je bila besprekorna. Ili je makar nekad bila.

Namrštila se. Osoblje je bilo dobro plaćeno po stokholmskim standardima. Kako to da zaposleni nisu brinuli da li će zadržati poziciju?

„Mina?” Glas Pera Skuga prekinuo joj je misli. „Ne možeš da spavaš?” Nagnuo se da upali lampu pored kreveta koja je bacala prijatno svjetlo u ugao sobe do prozora čije su bordo somotske draperije blokirale tamu.

Okrenuo je lice ka njoj. Vilhelmina se dodatno ušuškala. „Mislim da je moje telo suviše naviknuto da ustaje rano. A kad počnem da mozgam...” Potapšala ga je po ruci. „Znaš kako je.”

„Grand hotel.” To nije bilo pitanje, već izjava.

„Da. Pitala sam se kako je moguće da tako luksuzan hotel, nesumnjivo na najboljoj lokaciji u Stokholmu, pravi gubitke? Ta misterija me drži budnom otkako sam primila Bercelovo pismo.”

„I jesi li došla do nekakvog zaključka?”

„Zapravo jesam.” Uspravila se i zadanela jastuk između leđa i naslona kreveta.

Ležanje na stomaku nije bio položaj za iznošenje slučaja.

Per je učinio isto. „Nastavi.”

„Grand hotel je nedavno uložio mnogo vremena i značajnu količinu novca da sredi fasadu, doda još jedan sprat, pretvori staru svečanu dvoranu u Dvoranu sa ogledalima i renovira čitavo prizemlje. Čak su napravili i novu kuhinju sa dva Bolinderova šporeta.” Podigla je ruku. „I sav taj trošak treba pridodati novcu koji su izgubili pošto je hotel bio zatvoren dve godine.”

„Ti obično kažeš da se mora potrošiti jedna kruna kako bi se zaradile tri.”

„Ali se ta kruna mora utrošiti mudro”, odgovorila je Vilhelmina. „Nećeš uložiti u vino samo zato što ga krasi lepa etiketa. Ono mora biti dovoljno dobro da zasluži ostanak na meniju.”

„Tačno, ali dodatni sprat će sigurno povećati promet? Novine su bile pune reči hvale za novo predvorje i Dvoranu sa ogledalima.”

Vilhelmina je klimnula. „Upravo u tome leži misterija. Međutim, kad sam juče ponovo otišla tamo, nekoliko stvari mi se učinilo nelogičnim ili potpuno štetnim. Novi pod je sasvim dobar, ali nijedan hotel, a kamoli onaj veličine Grand hotela u gradu prepunom krčmi i restorana, ne može živeti samo od gostiju koji u njemu prenoće. Potrebni su nam i

oni koji piju i jedu, bilo da su to naši gosti ili posetioци sa strane. E sad", tema joj je postajala sve inspirativnija kako su joj se misli kristalisale u konkretne zaključke, „nova sala za ručavanje Grand hotela je apsolutno dražesna. Neko je uložio mnogo truda i novca u izvanredne oplate od mahagonija, da ne pominjemo očigledno skupi plavo-zeleni tepih i stolice u istom tonu, i sve električne lustere od kristala i bronzе, ali Pele, sala za ručavanje je praktično prazna. Kao i američki bar. To ne može tako."

„Pa, šta bi ti predložila?"

„Predložiću još jedan, manji ulaz kroz koji će stanovnici Stokholma moći da ulaze i izlaze a da ne moraju da prolaze kroz predvorje hotela. To će je učiniti gradskim mestom, što i zasluđuje. Šteta je što su se ratosiljali *Jame*. To je bilo omiljeno mesto pozorišne publike u vreme Režisa Kadijea. Privlačila je određenu masu, kao i kafe Porcelan, kad smo već kod toga. Nikoga nije bilo briga što se nalaze u podrumu Grand hotela. Naprotiv, mislim da ih je ušuškani ambijent dodatno privlačio. A tu je i soba za bilijar."

„Soba za bilijar?" Per je razrogačio oči. „Soba za bilijar je oduvek postojala. Pored kafea Porcelan."

„Postojala je, ali je ceo taj prostor sad čekaonica za poštanske, telegramske i telefonske usluge. Soba za bilijar je premeštena na sprat i gleda na vodu. Na vodu! To je jedan od najlepših pogleda na svetu. A ko je još čuo za gospodu koja usred nanošenja krede na štap zastanu da bi se zapitali: 'Nije li ovo veličanstven pogled?' Apsolutno traćenje neprocenjivog resursa." Vilhelmina je podigla obe ruke. „I disciplina je slaba. Konobaru je kanula kafa na stolnjak. Nije izustio ni reč izvinjenja. Da se to dogodilo u jednom od mojih hotela, cele sedmice bi ribao šerpe. Takođe, sigurna sam da sam osetila zadah alkohola kod recepcionera. Da se *to* dogodilo u jednom od mojih hotela, bio bi izbačen naglavačke."

Per je posmatrao suprugu zadivljeno se smešeći. „Ne sumnjam u to. Ali, zašto i dalje oklevaš kad si definisala probleme? Otkako te znam, imaš samo reči hvale za taj hotel. Koliko sam samo puta čuo kako govoriš: 'Da sam upravnica Grand hotela, ja bih...'"

„Da, ali Pele, postoje dve krupne stvari koje se moraju uzeti u obzir. Prva je ta što posedujem tri sasvim profitabilna hotela oko kojih imam dosta posla. Ko će njima upravljati ako se preselim u Stokholm? Da li da postavim upravnike ili da ih prodamo?"

„Zasigurno ih nećemo prodati. Njihova vrednost i profitabilnost će samo rasti zajedno sa napretkom železnice. Storvik, Retvik i Bolnes su strateške lokacije. Mina, nikad ih nemoj prodati. Uvek će biti siguran izvor prihoda; sigurnost za stare dane. A druga stvar?”

„Sam Grand hotel. Ako izuzmемо disciplinu osoblja, nijedan od njegovih problema ne može se rešiti promenom upravnika. Čak ni ja nisam čarobnica.” Neskromno je slegnula ramenima. „Ne, Grand hotelu su potrebna dodatna renoviranja koja će uvećati kapacitet i prihode, a ako povećamo kapacitet, ona dva nova sjajna Bolinderoва šporeta biće premala. Dakle, šta da radim?”

„Piši Bercelu i reci mu isto što i meni. Ako te zaista žele, saslušaćе i pregovaraćе. A ako budem imao sreće, mnogo ću se češće buditi pored svoje supruge.”

Podigla je glavu da ga poljubi. „Morali bismo da stanujemo u hotelu. Lizi Silfveršerna je sasvim srećna tamo.”

„Ne sumnjam da jeste. Kao što i sama kažeš, ima nečega u tom hotelu što ga čini veoma specijalnim.”

Vilhelmina je uzdahnula. „A ako Bercel odbije da pregovara?”

„Onda se okreni i idi, draga. Ipak, mislim da si ti mnogo potrebija njima nego oni tebi.”

„Ah, ali ja bih sve to učinila za hotel, ne za njih. Ima nečega u tom starom mestu zbog čega je za mene potpuno neodoljiv. Odsedala sam u brojnim otmenim hotelima u Londonu, Parizu i Berlinu, ali nijedan od njih nije ni do kolena Grand hotelu u Stokholmu.” Lice joj je omekšalo pod svetlošću lampe. „Moram privoleti stanovnike Stokholma da osete što i ja.”

U hodniku ispred njihove sobe začuli su se koraci. „Brita je ustala. Sigurno je prošlo šest. Reći ću joj da mi ne priprema obilan doručak. Nemam vremena.” Vilhelmina je zbacila ćebad sa sebe i kliznula stopalima u papuče od ovčje kože koje su stajale kraj kreveta. „Ali, kao što si predložio, pišaću Bercelu.” Okrenula se i nasmešila Peru. „Šta bih ja bez tebe?”

Zakikotao se. „Isto što i uvek, draga moja; ono što misliš da je najbolje.”

Treće poglavlje

Retvik, Dalarna

Otilija Ekman je kritički osmotrila salu za ručavanje Turisthotela u Retviku. Zvuk vedrog razgovora i zveckanja escajga o tanjire potvrđivao je da su gosti trenutno zadovoljni i uslugom i jelom koje su izabrali. Na drugoj strani prostorije, neki gospodin je podigao ruku. Konobarica je pojurila ka njemu. Otilija joj je neprimetno klimnula i nastavila da ocenjuje prostoriju. Dva slobodna stola bila su spremna: ispeglani stolnjaci, čaše, posuđe i escajg u punom sjaju. Sveće na sredini svakog stola doprinosile su ambijentu, kao i pucketanje vatre. Kada dođe proleće, sve sveće na stolovima biće zamenjene vazama s jednom ružom. Ženske ruke delo. Zaista, kad bi gospođa Skug sad naišla, pomislila je Otilija, bila bi veoma zadovoljna. I kao i uvek, Otilija je poželeva da gospođa Skug naiđe. Njeni omiljeni dani bili su oni kad bi se vlasnica ušunjala nenajavljena i sa sobom donela nepogrešivi talas energije koja bi ispunila svaku pukotinu u hotelu. Činilo se da se tad i gosti usprave u stolicama.

Jedna gošća je oborila štap za hodanje koji joj je bio okačen o stolicu. Zazvečalo je od udarca o drveni pod. Otilija ga je vratila na mesto.

Starica joj se zahvalno osmehnula: „Hvala”.

Usluga. Većina ljudi – kako je Otilijino iskustvo pokazalo – ceni sitnice. Malo ljudskosti. Ta gospođa će se sećati diskretne pomoći mnogo duže nego gravlaksa¹.

¹ Skandinavsko jelo koje se priprema od svežeg lososa. (*Prim. prev.*)

Otilija se vratila na svoje omiljeno mesto za osmatranje, pored stola sa vodom i salatom. Za stolom u uglu prostorije njen otac je skupljao ostatke moče parčetom sveže kiflice. Otilija se trgnula u sebi, poželevši da njen otac obriše lepljive prste salvetom. Učinio je to, pa je osetila krivicu od koje su joj se zažarili obrazi. Njen otac nije neotesan, nikad nije bio. Karl Ekman je vaspitao svog sina i tri ćerke da budu učtivi, ne samo prema nadređenima već prema svima. *Čovek s kapom kog ste odbili, može se vratiti s cilindrom.* Jednom ga je pitala, a šta ako se odbijeni čovek s cilindrom vrati kao čovek s kapom? Ah, odgovorio je njen otac, njemu je ljubazna reč najpotrebnija.

Dok je sad posmatrala svog oca, naizgled starijeg od četrdesetjednogodišnjaka zbog sede kose na slepoočnicama, srce joj se malčice slomilo. Ovaj posao je dobila zahvaljujući njemu. Kao šefa stanice u Retvik, Karla Ekmana su često pozivali da zabavlja dostojanstvenike železničkog preduzeća Falun-Retvik. Svaki put je preporučivao smeštaj gospođe Skug, ne samo zato što se Turisthotel u Retviku nalazio odmah iza stanice, već i zbog toga što je bio siguran da će obezbediti izvrsnu večeru i čist, udoban krevet.

Otkako je preuzela hotel 1897. godine, Vilhelmina Skug i Karl Ekman su se oslanjali jedno na drugo na brojne načine. Ona je vredno radila na privlačenju više domaćih i stranih gostiju u Retvik zbog skijanja, lova i pecanja, a on se postarao da budu dobro dočekani pri dolasku i da odu na vreme. Što se njen posao više širio, to je važnija bila njegova stanica – ali i njegov položaj.

„Gospodine Ekmane, potrebno mi je još konobarica”, rekla je Vilhelmina jednog jutra. „Ako se ne varam, vi imate tri ćerke.”

„Imam. Najstarija je zaposlena, druga je nažalost hroma, a najmlađa je još u školi.”

Vilhelminino lice je smekšalo. „Žao mi je što čujem za nesreću vaše ćerke. Je li najstarija ćerka zadovoljna poslom?”

„Ne baš. Ali koja šesnaestogodišnjakinja jeste? Ne smeta joj dugo radno vreme, ali”, Karl je zastao kako bi razmislio, „mislim da je nervira monotonija. Ona je pametna devojka i teško joj pada to što ljušti krompir od jutra do mraka.”

„Ljušti krompir od jutra do mraka za jedno domaćinstvo? Gospode. Koliko ta porodica može da pojede?”

Karl se nasmejao, što mu je stvaralo bore oko očiju. „Mislim da opis posla možemo pripisati mladalačkoj hiperboli. Zasigurno znam“, namignuo je, „da joj, kad je dobar dan, dozvole da oljušti i luk i šargarepu.“

Vilhelmina se glasno nasmejala.

Karl se uozbiljio. „Iskreno, drago nam je što se dosađuje. Potrebno joj je da postane fleksibilnija, zaista jeste, ali želela je da ostane blizu kuće, a u ovim krajevima nema mnogo poslova za mladu devojkicu. Njena majka se nada da će je monotonija nagnati da potraži nešto malo dalje.“

„Onda kažite svojoj...“

„Otiliji.“

„Otiliji, da bih volela da me poseti. Prekosutra ponovo idem u Storvik, ali vraćam se sledeće nedelje.“

„Svakako ću to učiniti, gospođo Skug. Čerka mog brata radi u vašem hotelu u Storviku i znam da je vrlo zadovoljna. Hvala vam.“

Otilija je od samog početka uživala u novom poslu. Rutine su bile usavršene, ali jelovnik se menjao. U prve dve sedmice ovde je više naučila o načinima na koje se može pripremiti losos nego za dve godine rada u domaćinstvu. Takođe, bila je zadivljena činijama sa svežom salatama i flašicama maslinovog ulja koje je uvezla i punila gospođa Skug, i time kako je savršeno skuvano povrće lepo aranžirano na tanjiru. Zapravo, nikad nije videla da se tokom jednog obroka posluži toliko toplog i hladnog povrća. Otilija je pitala kuvara zašto to rade.

„Naređenje gospođe Skug. Kaže da se tako ručava u Evropi. Rekao sam joj da mi nismo u Evropi a ona mi je samo uputila jedan od onih svojih pogleda. Onda je objasnila da je povrće jeftino, potcenjeno, hranljivo zadovoljstvo i da će ono što vole naši gosti iz inostranstva biti dobro i za lokalce. Rekao sam joj da nemamo mnogo gostiju iz inostranstva – tada nismo – a ona samo što mi nije izvukla uši. Posle toga sam prestao da zapitkujem.“ Klimnuo je ka gomili prljavog posuđa. „Bila je u pravu. Vrlo malo ostane na tanjiru.“

Gospođa Skug je bila u pravu i u vezi s privlačenjem gostiju iz inostranstva, pomislila je Otilija. Dolazili su u gomilama, zahvaljujući vezama gospođe Skug u turističkoj kompaniji „Tomas Kuk“. Jednog dana su posluživali grupu Francuza koja je želela da peca, sledećeg nemačke velikodostojnike koji su došli zbog lova s kraljem. Otilija je slušala nepoznate zvuke francuskog, nemačkog i engleskog jezika i bila je ushiće-

na kad je naučila da ih razlikuje. Kad je gospođa Skug posetila Retvik, Otilija ju je pitala da li bi mogla da je poduči kako da pozdravi goste na njihovom jeziku i poželi im prijatan obrok. Gospođa Skug ju je kratko odmerila, i rekla da će početi od nemačkog.

„Nemam vremena za ovo, Otilija, bolje bi ti bilo da brzo učiš.”

Otilija jeste brzo učila. Njena sestra Turun ju je molila da podeli svoju novu veštinu s njom, ali njen stariji brat Jon – jedini sin u porodici – nemilosrdno je ismevao njihov trud. Sve dok jednom nije preterao.

Kad je jedne večeri došao u hotel sa svojim pajtašima, pozdravio ju je na izmišljenom jeziku a onda se pretvarao da je uvređen pošto mu nije odgovorila.

„Ma hajde, Otilija. Zar ne znaš za šalu?”

Otilija mu se profesionalno nasmešila. „Čime mogu da te uslužim, Jone?”

„Besplatnim pivom?” Njegovi drugovi su se glasno kikotali.

Otilija nije skidala pogled s njega, skupljenih očiju. „Znaš da to ne mogu.”

„Previše si poštena za svoje dobro, Otilija. Mislio sam da gospođa Skug tvrdi da je gost uvek u pravu.”

„Tačno.”

Otilijino zadovoljstvo kad je videla kako je Jon poskočio osujetio je jedino strah da će je gospođa Skug prekoreti što je odbila gosta. Čak ni ona nije primetila da je vlasnica ušla u bar, ali služenje besplatnog pića članovima porodice sigurno je bilo gore od odbijanja Jona?

Gospođa Skug je nastavila: „Ali, Jone Ekmane, gost je ili neko koga sam ja pozvala u ovaj hotel ili neko ko je došao s namerom da plati za naše usluge. A kako se čini da ti to nisi, ne samo da nisi u pravu već treba da te bude sramota što si stavio gospođicu Ekman u takav položaj. Iznenadena sam, Jone Ekmane. Mislila sam da si sličniji svom ocu, s kojim ću razgovarati čim mi se ukaže prilika.”

Pocrvenevši u licu, Jon je oborio glavu. Otilija se skoro sažalila na njega. Ali, samo skoro.

Vilhelmina je nastavila. „Dakle, slobodno smeš da kupiš pivo u ovom baru, čim se izviniš mojoj zaposlenoj koja samo obavlja svoj posao.”

„Izvini”, promrmljao je.

Vilhelmina je klimnula, okrenula se na peti i izašla.

„Misliš da će reći tati?“, pitao je Jon kad je izvadio dovoljno novčića iz džepa.

„Sumnjam. Neće, pošto si se izvinio, ali ne bih ovo ponovila da sam na tvom mestu.”

„Kako je gospođa Skug uopšte znala? Nije bila tu, a onda se odjednom pojavila.”

Otilija je stavila novac u kasu a onda se lukavo osmehnula. „Gospođa Skug ima odličan sluh.”

Nikad nije saznala da li je gospođa Skug razgovarala s njenim ocem, ali je bila sigurna da je u tom trenutku njeno nepokolebljivo poštovanje prema gospođi Skug pustilo korenje. Otilija se zaklela da će naučiti što je moguće više od svoje mentorke. Osetila je i promenu u njihovom odnosu, kao da je na nekom višem nivou dokazala gospođi Skug da će sprovoditi njena pravila i standarde. Zbog te misli osetila se ujedno i mučno i polaskano. Zar nije oduvek bila poštena radnica? A ipak, uživala je kad je gospođa Skug objašnjavala ne samo kako očekuje da se radi, već i zašto. *Zašto* je značilo da Otilija može da vidi širu sliku upravljanja salom za ručavanje i barom; od savijanja uštrkanih belih salveta do odlaganja vina na tačno određenoj razdaljini od šporeta zarad održavanja optimalne temperature. Iako su gosti iz inostranstva značajano doprinosili profitu, od lokalnih gostiju koji su dolazili da jedu i piju zavisilo je da li će hotel biti na dobitku ili gubitku, zbog čega se prema redovnom posetiocu koji dolazi samo na jednu čašu piva moralo odnositi s istom učtivošću kao prema putniku koji naručuje dupli brendi posle obroka od tri jela.

Prošle su tri godine od Jonovog gafa u baru, i mnogo vode je proteklo ispod mosta Ekmanovih. Pre godinu dana Otilija je unapređena u šeficu sale i, iako se i dalje mučila da zasluži poštovanje svih kolega – neki su prezirali Otilijin brzi napredak i iskazivali silno nezadovoljstvo zbog toga što se nepokolebljivo pridržavala pravila gospođe Skug – uživala je njeno neprekidno poverenje i određenu popularnost među lokalcima.

A onda je, pre godinu dana, Jon oboleo od tuberkuloze i preminuo. Porodica je stajala zbijena oko kovčega u neverici, a sa dubinom njihovog bola mogao se porediti samo strah da će još neko iz porodice doživeti istu sudbinu. Gospođa Skug je poslala venac na sahranu s porukom „Od vaših prijatelja iz Turisthotela u Retviku” i veliku korpu

kuvane hrane u staničnu kuću. Taj čin je grejao telo i dušu. Otilija i njen otac su se vratili na posao sledećeg dana. To što se Otilijin otac nalazio na pedesetak metara od hotelskih vrata tih prvih užasnih meseci oboma je pružalo utehu.

Život se polako vratio u novu normalnost. Ili je makar bilo tako do prošle sedmice kad su njeni roditelji saopštili da čekaju još jedno dete. Još jedno dete? Devet godina nakon poslednjeg? Ni majka ni otac nikad ne bi priznali tako nešto, ali Otilija je sumnjala da su pokušavali da zamene sina kog su izgubili. Pa, za šest meseci će svi saznati da li su u tome uspele.

Otilija je rukama poravnala svoju belu kecelju, sve vreme posmatrajući salu za ručavanje. Ova zatišja mogu biti lažni prijatelji, kako je često govorila gospođa Skug. Šoljica za kafu može ostati prazna dok konobar čije je zaduženje da je dopuni hvata dah. Krajičkom oka, Otilija je ugleдалa par koji ulazi u prostoriju. Divno. Sad im je ostao samo jedan sto koji treba popuniti. Požurila je ka njima.